

Határozatok Tára

MELCHIOR WATHELET
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2016. január 14.¹

C-438/14. sz. ügy

Nabiel Peter Bogendorff von Wolffersdorff
kontra
Standesamt der Stadt Karlsruhe,
Zentraler Juristischer Dienst der Stadt Karlsruhe

(az Amtsgericht Karlsruhe [karlsruhei helyi bíróság, Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Uniós polgárság — Valamely nagykorú személy által másik tagállamban szerzett, a családnév részét képező nemesi címek és nemesi megjelölés anyakönyvbe való bejegyzésének valamely tagállam hatóságai általi megtagadása — Azon helyzet, amelyben a két érintett tagállam állampolgárságával rendelkező felperes a nevet saját kérelmére szerezte”

I – Bevezetés

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 18. és 21. cikknek a német és brit állampolgárságú Nabiel Peter Bogendorff von Wolffersdorff és a német hatóságok közötti jogvitában történő értelmezésére vonatkozik, e hatóságok megtagadták, hogy az előbbi születési anyakönyvi bejegyzésében módosítsák keresztnéveit és családnévét, továbbá a születési anyakönyvbe bejegyezzék az általa az Egyesült Királyságban szerzett név, nevezetesen a „Peter Mark Emanuel Graf von Wolffersdorff Freiherr von Bogendorff” név² részét képező nemesi címeket.

2. A jelen ügy az európai polgárságra a családnévvel összefüggésben vonatkozó ügyek hosszú sorába illeszkedik, amelyek a Konstantinidis-ítélet (C-168/91, EU:C:1993:115), a Garcia Avello ítélet (C-148/02, EU:C:2003:539), a Grunkin és Paul ítélet (C-353/06, EU:C:2008:559), a Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806), valamint a Runevič-Vardyn és Wardyn ítélet (C-391/09, EU:C:2011:291) alapjául szolgáltak.

3. A Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806) alapjául szolgáló ügygel fennálló hasonlóságok ellenére a jelen ügy különbözik attól abban az értelemben, hogy az alapeljárás felperese két tagállam állampolgára, és a német jog megengedi a nemesi címek családnév részeként történő használatát, jóllehet a nemesi címeket már eltörölték, és azok már nem adományozhatók.

¹ — Eredeti nyelv: francia.

² — A jelen indítványban a felperesnek a kérdést előterjesztő bíróság előtti eljárásban viselt vezetéknevét és keresztnéveit, vagyis a „Nabiel Peter Bogendorff von Wolffersdorff” nevet fogom használni.

II – Jog háttér

A – Az uniós jog

4. Az EUMSZ 18. cikk első bekezdésének szövege a következő:

„A Szerződések alkalmazási körében és az azokban foglalt különös rendelkezések sérelme nélkül, tilos az állampolgárság alapján történő bármely megkülönböztetés.”

5. Az EUMSZ 20. cikk a következőképpen rendelkezik:

„(1) Létrejön az uniós polgárság. Uniós polgár mindenki, aki valamely tagállam állampolgára. Az uniós polgárság kiegészíti és nem helyettesíti a nemzeti állampolgárságot.

(2) Az uniós polgárokat megilletik a Szerződések által rájuk ruházott jogok, és terhelik az azokban előírt kötelezettségek. Így az uniós polgárok többek között:

a) jogosultak a tagállamok területén szabadon mozogni és tartózkodni;

[...]

Ezek a jogok a Szerződésekben és a végrehajtásukra elfogadott intézkedésekben megállapított feltételekkel és korlátozásokkal gyakorolhatók.”

6. Az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdése értelmében:

„A Szerződésekben és a végrehajtásukra hozott intézkedésekben megállapított korlátozásokkal és feltételekkel minden uniós polgárnak joga van a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz.”

B – A német jog

7. Az 1949. május 23-i Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (a Németországi Szövetségi Köztársaság Alaptörvénye) (BGBl. 1. o., a továbbiakban: Grundgesetz) 123. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „[a] Bundestag [szövetségi gyűlés] megalakulása előtti időből származó jog továbbra is alkalmazandó, amennyiben nem ellentétes a Grundgesetz-cel”.

8. Az 1919. augusztus 11-én Weimarban elfogadott és 1919. augusztus 14-én hatályba lépett Verfassung des Deutschen Reichs (a Német Birodalom Alkotmánya) (Reichsgesetzblatt 1919., 1383. o., a továbbiakban: Weimari Alkotmány) 109. §-a a következőképpen rendelkezik:

„A törvény előtt minden német polgár egyenlő.

A férfiakat és a nőket alapvetően azonos állampolgári jogok illetik meg, és azonos állampolgári kötelezettségek terhelik.

A születésen vagy jogálláson alapuló közjogi kiváltságokat és hátrányokat el kell törölni. A nemesi címek csak a családnév részeként érvényesek, és a jövőben nem adományozhatók.

Cím csak abban az esetben adományozható, ha tisztséget vagy szakmát jelöl; ez nem érinti a tudományos fokozatokat.

Az állam nem adományozhat rendeket és kitüntetések.

Német polgár nem fogadhat el címet vagy rendet külföldi kormánytól.”

9. Az 1994. szeptember 21-i Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch (a polgári törvénykönyv bevezetéséről szóló törvény) (BGBl. I. 2494. o., helyesbítés: 1997. I. 1061. o., a továbbiakban: EGBGB) alapügy tényállásának idején alkalmazandó változata a következőképpen rendelkezik:

„5. § – Személyi jogállás

(1) Azon állam jogára való hivatkozás esetén, amely államnak valamely személy az állampolgára, továbbá ha e személy több állam állampolgára, ezen államok közül annak joga alkalmazandó, amelyhez a személyt különösen szokásos tartózkodási helye vagy életének alakulása révén a legszorosabb kapcsolat fűzi. Ha a személy német állampolgár is egyben, e jogállás élvez elsőbbséget.

[...]

6. § – Közrend

Nem alkalmazható más állam olyan jogszabálya, amelynek alkalmazása a német jog alapelveivel nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen eredménnyel jár. A jogszabály különösen nem alkalmazható akkor, ha alkalmazása összeegyeztethetetlen az alapvető jogokkal.

[...]

10. § – Név

(1) A személyneveket azon állam joga szabályozza, amelynek a személy az állampolgára.

[...]

48. § – Az Európai Unió más tagállamában szerzett név választása

Ha valamely személy neve a német jog hatálya alá tartozik, e személy a Standesamt [anyakönyvi hivatal] előtt tett nyilatkozat útján választhatja az Európai Unió más tagállamában való szokásos tartózkodása alatt szerzett és e tagállamban anyakönyvezett nevet, amennyiben ez nem nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen a német jog alapelveivel. A névválasztás a másik tagállam anyakönyvébe való bejegyzés időpontjára visszamenőleges hatállyal érvényes, kivéve, ha a személy kifejezetten úgy nyilatkozik, hogy a névválasztás csak a jövőre nézve érvényes. A nyilatkozatot hatóságnak kell hitelesítenie, vagy közokiratba kell foglalni azt. [...]

III – Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

10. Az alapeljárás felperese 1963. január 9-én született Karlsruheban (Németország) Nabel Bagadiként. A születést a karlsruhei anyakönyvi hivatal által vezetett anyakönyvben anyakönyvezték.

11. Nabel Bagadi később, örökbefogadás útján szerezte a „Bogendorff” német családnevet, amelyet ezt követően a keresztnévvel együtt módosított, így jelenlegi német keresztnévei és vezetékeve „Nabel Peter Bogendorff von Wolffersdorff”.

12. 2001-ben N. P. Bogendorff von Wolffersdorff az Egyesült Királyságba költözött, ahol 2002-től fizetésképtelenségi tanácsadóként dolgozott Londonban.

13. 2004-ben N. Bogendorff von Wolffersdorff honosítás útján megszerezte a brit állampolgárságot.
14. N. P. Bogendorff von Wolffersdorff 2004. július 26-i, a Supreme Court of England and Wales (Anglia és Wales legfelsőbb bírósága, Egyesült Királyság) előtt 2004. szeptember 22-én nyilvántartásba vett nyilatkozatával („Deed Poll”) nevét „Peter Mark Emanuel Graf von Wolffersdorff Freiherr von Bogendorff”-ra változtatta, amely nyilatkozat közzétételre került a 2004. november 8-i The London Gazette-ben.³
15. 2005-ben N. P. Bogendorff von Wolffersdorff felesége terhessége miatt Londonból a németországi Chemnitzbe költözött, ahol lánya 2006. február 28-án megszületett.
16. Német és brit kettős állampolgársággal rendelkező lánya születését 2006. március 23-án bejelentették az Egyesült Királyság düsseldorfi főkonzulátusán. A lánygyermek brit születési anyakönyvi bejegyzésben és útleveiben szereplő vezetékneve és keresztnévei „Larissa Xenia Gräfin von Wolffersdorff Freiin von Bogendorff”.
17. A Standesamt Chemnitz mindazonáltal az EGBGB 10. §-a alapján megtagadta, hogy N. Bogendorff von Wolffersdorff lányát egyesült királysági nevén anyakönyvezzék.
18. 2011. július 6-i végzésével az Oberlandesgericht Dresden (drezdai tartományi legfelsőbb bíróság, Németország) kötelezte a chemnitzi városi hatóságokat, hogy N. Bogendorff von Wolffersdorff lányát egyesült királysági nevén anyakönyvezzék, a következőket állapítva meg:
- „Az a körülmény, hogy a Weimari Alkotmány hatálybalépésével a nemesi címek már nem jelentenek szigorú értelemben vett címeket, azonban azok a családnév részeként viselendők (és ekképpen tehát valódi családi neveké válnak, lásd: Henrich/Wagenitz, Deutsches Namensrecht, 2007., 015, 9. pont, »Nemesi nevek«), az érintett név viselése szempontjából semmilyen szerepet nem játszik, mivel részére eredetileg csupán családnevet kell meghatározni. A családnév azt jelenti, hogy a név azon részét, amely a Weimari Alkotmány hatálybalépése előtt nemesi cím lett volna, a keresztnév mögé kell tenni, és nem elé. Az érintett részére nem adományoztak semmilyen nemesi címet, mivel ez a monarchikus alkotmány szerint az uralkodó privilégiuma volt, a nemesi rang adományozásával összefüggésben. A Landgericht álláspontjával ellentétben a Weimari Alkotmány nem tiltja a nemesi címeket a névben, amint azt például a nemesség eltörléséről szóló 1919. évi osztrák törvény előírja, amelyről a Bíróság 2010. december 22-én állást foglalt (StAZ 2011, 77. oldal). Ily módon Németországban az is elismert, hogy különleges körülmények között – a Köztársaságban is – egy nemesi címet tartalmazó családnév átadható közjogi névváltoztatás útján (Henrich/Wagenitz uo.; lásd: [...] OVG Hamburg StAZ 2007, 46. oldal; BVerwG DVBl. 1997, 616. o.).”⁴
19. Ezen utasításokkal összhangban N. P. Bogendorff von Wolffersdorff lánya tehát német állampolgárként ugyanolyan vezetéknevet és keresztnéveket visel, mint brit állampolgárként, nevezetesen a „Larissa Xenia Gräfin von Wolffersdorff Freiin von Bogendorff” nevet.
20. 2013. május 22-én N. P. Bogendorff von Wolffersdorff hatóság által hitelesített nyilatkozatot tett arra nézve, hogy a Standesamt der Stadt Karlsruhétól (Karlsruhe város anyakönyvi hivatala) az EGBGB 48. §-a alapján a brit jog szerinti vezetékneve és keresztnéve születési névként való anyakönyvezését kéri, amit az anyakönyvi hivatal elutasított.

3 — Lásd: 2004. november 8-i The London Gazette, 14113. o., elérhető az alábbi honlapon: <https://www.thegazette.co.uk/notice/L-57458-1018>.

4 — 17 W 0465/11.

21. E körülmények között N.P. Bogendorff von Wolffersdorff kérte az Amtsgericht Karlsruhétól (karlsruhei helyi bíróság, Németország), hogy a Personenstandsgesetz (a személyállapotról szóló törvény) 49. cikkének (1) bekezdése alapján kötelezze Karlsruhe város anyakönyvi hivatalát a születési anyakönyvi bejegyzése 2004. szeptember 22-re visszamenőleges hatályú módosítására, hogy annak folytán keresztnevei és családneve „Peter Mark Emanuel Graf von Wolffersdorff Freiherr von Bogendorff” legyen.

22. Karlsruhe város anyakönyvi hivatala az EGBGB 48. §-ában rögzített közrendi fenntartás alapján ellenezte ezt a kérelmet.

23. E körülmények között az Amtsgericht Karlsruhe (karlsruhei helyi bíróság) az eljárás felfüggesztéséről határozott, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 18. és 21. cikket, hogy valamely tagállam hatóságai kötelesek elismerni ezen állam valamely állampolgárának névváltoztatását, ha ezen állampolgár egyidejűleg valamely másik tagállam állampolgára is, és az utóbbi tagállamban való szokásos tartózkodása alatt családi jogállásváltozással össze nem függő névváltoztatás miatt szabadon választott és több nemesi címet tartalmazó nevet szerzett, amennyiben a jövőben nem áll majd fenn lényegi kapcsolat ezen állammal, és az első tagállamban alkotmányjogilag eltörölték ugyan a nemességet, de az eltörlés időpontjában viselt nemesi címek a név részeként tovább viselhetők?”

IV – A Bíróság előtti eljárás

24. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet 2014. szeptember 23-án nyújtották be a Bírósághoz. N.P. Bogendorff von Wolffersdorff, a Zentraler Juristischer Dienst der Stadt Karlsruhe (Karlsruhe város központi jogi szolgálata), a német kormány, valamint az Európai Bizottság írásbeli észrevételeket, a 2015. november 12-i tárgyaláson pedig szóbeli észrevételeket terjesztett elő.

V – Elemzés

25. A kérdést előterjesztő bíróság kérdése lényegében arra irányul, hogy az EUMSZ 18. és 21. cikkel ellentétes-e az, hogy valamely tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságai megtagadják e tagállam állampolgára névváltoztatásának elismerését, ha ezen állampolgár egyidejűleg valamely más tagállam állampolgára is, és az utóbbi tagállamban való, hosszú időtartamú tartózkodása alatt szabadon választott és több nemesi címet tartalmazó nevet szerzett.

A – Az EUM-Szerződés hatályáról

26. Először is meg kell jegyezni, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint, „[b]ár [...] a valamely személy családi nevének és utónevének az anyakönyvi okmányokban való átírására vonatkozó szabályok a tagállamok hatáskörébe tartoznak, ez utóbbiaknak a hatáskörük gyakorlása során tiszteletben kell tartaniuk az uniós jogot, különösen a Szerződésnek a minden uniós polgárt megillető, a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogra vonatkozó rendelkezéseit.”⁵

5 — Runevič-Vardyn és Wardyn ítélet (C-391/09, EU:C:2011:291, 63. pont). Lásd még: Garcia Avello ítélet (C-148/02, EU:C:2003:539, 25. pont); Grunkin és Paul ítélet (C-353/06, EU:C:2008:559, 16. pont); Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806, 38. pont).

27. Mivel az uniós polgárságnak, amelyet az EUMSZ 20. cikk szabályoz, nem lehet az a célja vagy hatása, hogy kiterjessze az uniós jog hatályát a tisztán belső helyzetekre, az EUMSZ 20. cikk alkalmazása a szóban forgó helyzetnek az uniós joghoz való kapcsolódását feltételezi.⁶

28. A jelen esetben Karlsruhe város központi jogi szolgálata és a német kormány szerint az EGBGB 5. §-a (1) bekezdésének megfelelően, mivel N. P. Bogendorff von Wolffersdorff német állampolgár, névváltoztatására egyedül a német jog alkalmazandó.

29. A Bíróság ezt a típusú érvet már a Garcia Avello ítélet (C-148/02, EU:C:2003:539) alapjául szolgáló ügyben elutasította a belga nemzetközi magánjog szabályai kapcsán, amelyek az EGBGB 5. §-a (1) bekezdéséhez hasonlóan kettős állampolgárság esetén a belga állampolgárságnak biztosítottak elsőbbséget. A belga és a német jogszabályok e cikkeihez hasonló rendelkezései nem zárhatják ki a szóban forgó helyzet uniós joghoz való kapcsolódását, és ez utóbbi polgárságra vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazását sem.

30. A Garcia Avello ítélet (C-148/02, EU:C:2003:539) 27. pontjában a Bíróság megállapította, hogy „fennáll [az uniós] joggal való ilyen kapcsolat olyan, a C. Garcia Avello gyermekeihez hasonló helyzetben lévő személyek esetében, akik valamely tagállamnak egy másik tagállam területén jogszerűen tartózkodó állampolgárai.”

31. Ezen ítélet 28. pontjában a Bíróság hozzátette, hogy „[e] megállapítással szemben nem hozható fel az a körülmény, hogy az alapeljárás érdekeltjei azon tagállamnak is állampolgárai, amelyben születésük óta tartózkodnak, és amely állampolgárság e ténynél fogva, ugyanezen állam hatóságai szerint az egyetlen számukra elismerhető állampolgárság. Ugyanis nem a tagállam feladata, hogy a másik tagállam által nyújtott állampolgárság hatásait csökkentse, és [az EUM-]Szerződés által szabályozott alapvető szabadságok gyakorlásához további feltételeket írjon elő ezen állampolgárság elismeréséhez.”

32. Ezen ítéletkezési gyakorlatból tehát egyértelműen következik, hogy a Karlsruhe város központi jogi szolgálata és a német kormány által állítottakkal ellentétben a brit állampolgársággal rendelkező és jogszerűen Németországban tartózkodó N. P. Bogendorff von Wolffersdorff a Németországi Szövetségi Köztársasághoz fűződő viszonyában – anélkül, hogy német állampolgársága ezt kizárná – hivatkozhat az uniós joghoz való kapcsolódásra és így ez utóbbi alkalmazhatóságára.

33. A jelen ügy határokon átnyúló jellege még inkább releváns azon tény figyelembevételénél, hogy N. P. Bogendorff von Wolffersdorff az angol jog szerint és egy Angliában történő jogszerű tartózkodás alatt szerezte azt a vezetéknevet és keresztnéveket, amelyek elismerését Németországban kéri, az EUMSZ 20. és 21. cikk által számára biztosított szabad mozgáshoz való jogával élve.

34. Tehát az EUM-Szerződés polgárságra vonatkozó rendelkezéseire, nevezetesen az EUMSZ 18., 20. és 21. cikkre tekintettel kell vizsgálni valamely, egyszerre brit és német állampolgársággal is rendelkező uniós polgár Egyesült Királyságban szerzett vezetékneve és keresztnéve minden eleme elismerésének a német hatóságok általi megtagadását.

6 — Lásd: Uecker és Jacquet ítélet (C-64/96 és C-65/96, EU:C:1997:285, 23. pont); Garcia Avello ítélet (C-148/02, EU:C:2003:539, 26. pont); Grunkin és Paul ítélet (C-353/06, EU:C:2008:559, 16. pont).

B – Az EUMSZ 18. cikk által tiltott hátrányos megkülönböztetés fennállásáról

1. A felek érvei

35. A kérdést előterjesztő bíróság felveti azt a kérdést, hogy egy olyan állampolgár névváltoztatása elismerésének megtagadása, aki német–brit kettős állampolgársággal rendelkezik, ellentétes lehet-e az EUMSZ 18. cikkel, amely tiltja az állampolgárság alapján történő bármely megkülönböztetést.

36. A Bizottság szerint a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve megköveteli, hogy az összehasonlítható helyzeteket ne kezeljék eltérően, és az eltérő helyzeteket ne kezeljék ugyanúgy. Mivel a kettős állampolgárságú polgárok családnévükkel összefüggésben különleges nehézségekkel szembesülnek, tehát különböznek az egyetlen tagállam állampolgárságával rendelkező személyektől, eltérő helyzetben vannak.

37. Következésképpen a Bizottság úgy véli, hogy a német hatóságok részéről az N. P. Bogendorff von Wolffersdorff által az Egyesült Királyságban szerzett név elismerésének megtagadása eltérő helyzetek azonos kezelésének minősül, ami ellentétes az EUMSZ 18. cikk szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvével.

38. A német kormány szerint a német jognak egy német állampolgárra történő alkalmazása nem jelenthet az állampolgársága alapján történő hátrányos megkülönböztetést.

39. Karlsruhe város központi jogi szolgálata nem hivatkozik kifejezetten az EUMSZ 18. cikkre, azonban úgy véli, hogy a Bíróságnak a más tagállamban szerzett név elismerését megkövetelő ítélkezési gyakorlata az első anyakönyvezés elvén alapul. Ez az elv azt rögzíti, hogy a valamely tagállamban jogszerűen először anyakönyvezett név elsőbbséget élvez. Egy olyan tagállamban történt névváltoztatás elutasítása, amelynek az állampolgárságát a felperes később szerezte meg, tehát megfelel ennek az elvnek, és következőképpen nem minősül az uniós jog megsértésének.

2. Értékelés

40. Az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy „a hátrányos megkülönböztetés tilalma megköveteli, hogy a hasonló helyzeteket ne kezeljék eltérő módon, és az eltérő helyzeteket ne kezeljék ugyanúgy”.⁷

41. Amint azt a fentiekben már jeleztem,⁸ a Bíróság már szembesült ezzel a kérdéssel a Garcia Avello ítélet (C-148/02, EU:C:2003:539) alapjául szolgáló ügyben, ahol a belga nemzetközi magánjog, a német nemzetközi magánjoghoz hasonlóan,⁹ kettős állampolgárság esetén úgy határozta meg az alkalmazandó jogot, hogy elsőbbséget biztosított a belga állampolgárságnak.¹⁰

42. A Bíróság megvizsgálta, hogy a kizárólag belga állampolgársággal rendelkező személyek, illetve a valamely másik tagállam állampolgárságával is rendelkező személyek „helyzet[e] eltérő[-e], amely esetben a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve megköveteli, hogy [ez utóbbiak] eltérő bánásmódra tarthassanak igényt azon személyekhez képest, akik kizárólag belga állampolgársággal rendelkeznek”.¹¹

7 — Garcia Avello ítélet (C-148/02, EU:C:2003:539, 31. pont). Lásd még ebben az értelemben: National Farmers' Union és társai ítélet (C-354/95, EU:C:1997:379, 61. pont); SCAC-ítélet (C-56/94, EU:C:1995:209, 27. pont); Codorniu kontra Tanács ítélet (C-309/89, EU:C:1994:197, 26. pont).

8 — Lásd a jelen indítvány 29–31. pontját.

9 — Lásd az EGBGB 5. §-ának (1) bekezdését.

10 — Lásd: Garcia Avello ítélet (C-148/02, EU:C:2003:539, 6–8. és 32. pont).

11 — Ugyanott (34. pont).

43. Mivel a kettős állampolgársággal rendelkező belga állampolgárok két különböző jogrendszer hatálya alá tartoznak, ami számukra a helyzetükből eredő nehézségeket okozhat, azzal a következménnyel, hogy különböző családneveket viselnek, a Bíróság az említett ítélet 37. pontjában megállapította, hogy e személyek „[különböznek] a kizárólag belga állampolgársággal rendelkező személyektől, akik megnevezésére egyetlen családnevet használnak”.¹²

44. Következésképpen és Karlsruhe város központi jogi szolgálata állításával ellentétben a brit állampolgárság későbbi megszerzése vagy az adott időpontban Németországban található lakóhely nem befolyásolja az eltérő helyzet fennállását.

45. Ezenfelül véleményem szerint az, hogy egy kettős állampolgárságú személy eltérő helyzetben van-e, mint egy kizárólag német állampolgársággal rendelkező személy, nem függhet attól, hogy a nevet milyen módon szerezték. A helyzet eltérő volta, amelynek a hátrányos megkülönböztetés elkerülése érdekében eltérő bánásmód alapjául kell szolgálnia, abból ered, hogy egy kettős állampolgárságú személyre két különböző rendszer vonatkozik.

46. A fentiekből következik, hogy azok a német állampolgárok, akik a többes állampolgárságuk folytán számukra irányadó, eltérő törvények folytán különböző családnevet viselnek, hivatkozhatnak a helyzetükből eredő nehézségekre, amelyek megkülönböztetik őket a kizárólag német állampolgársággal rendelkező személyektől, mégpedig függetlenül attól, hogy a második állampolgárságuk szerinti jog milyen módon ruházta fel őket a német jog által elismerttől eltérő névvel. E személyek tehát eltérő helyzetben vannak, ami a kizárólag német állampolgársággal rendelkező személyekkel szemben alkalmazottól eltérő bánásmódot tesz szükségessé.

47. Márpedig a Bizottsághoz hasonlóan úgy vélem, hogy N. P. Bogendorff von Wolffersdorffot a német hatóságok ugyanúgy kezelik, mint a kizárólag német állampolgársággal rendelkező személyeket, jóllehet helyzete a kettős állampolgársága folytán különbözik az utóbbiakétól.

48. Az EUMSZ 18. cikkben rögzített hátrányos megkülönböztetés tilalma elvének megsértése tehát fennáll. Az alábbiakban megvizsgálom ennek esetleges igazolását.¹³

C – Az EUMSZ 20. és 21. cikk korlátozásának fennállásáról

1. A felek érvei

49. A Bizottság szerint a névváltozás elismerésének megtagadása egy olyan helyzetben, mint amely a jelen esetben fennáll, az EUMSZ 20. és 21. cikkében rögzített, a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog korlátozásának minősül, mivel a nevek két tagállamban való különbözősége akadályozhatja e jog gyakorlását azáltal, hogy komoly szakmai és magánjellegű hátrányokat okoz.

50. A Bizottság szerint ez nem csak a születés vagy a lakóhely szerinti tagállamban szerzett név elismerésének megtagadása esetén áll fenn, hanem két tagállam állampolgárságával rendelkező személy érintettsége esetén is. Mivel az N. P. Bogendorff von Wolffersdorff által az Egyesült Királyságban („Peter Mark Emanuel Graf von Wolffersdorff Freiherr von Bogendorff”) és Németországban („Nabiel Peter Bogendorff von Wolffersdorff”) viselt vezetéknev és keresztnév nem azonosak, a nevek e különbözőségéből félreértések adódhatnak és hátrányok keletkezhetnek annak következtében, hogy a két tagállam egyikében kiállított dokumentumok joghatásai nem érvényesülhetnek.

¹² — Ugyanott (37. pont).

¹³ — Lásd a jelen indítvány 71–105. pontját.

51. A kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor kifejti, hogy a jelen esetben a tények nem utalnak arra, hogy N. Bogendorff von Wolffersdorff azonosítását illetően komoly nehézség állna fenn, vagy hogy jelentős akadályokkal szembesülne, amelyek következtében magánéletében és szakmája területén hátrányt szenvedne. A német kormány ezen megállapítás alapján véli úgy, hogy a jelen esetben nincs szó a szabad mozgáshoz való jog korlátozásáról.

52. Először is, az a körülmény, hogy a felperes az egyesült királysági nevét csak szakmai összefüggésben használta az Egyesült Királyságban, arra utal, hogy e név valójában nem bír különösebb jelentőséggel németországi azonosítása és családi kötődése szempontjából. Másodszor, ezt a megállapítást alátámasztja az a tény, hogy a felperes az egyesült királyságbeli névváltoztatása után több mint hat évvel terjesztette elő kérelmét az anyakönyvi hivatalnál Németországban.

53. Karlsruhe város központi jogi szolgálata a Grunkin és Paul ítélet (C-353/06, EU:C:2008:559) alapjául szolgáló ügy és az alapügy közötti különbségre összpontosít. Véleménye szerint ez az ítélkezési gyakorlat csak a születés vagy a lakóhely szerinti tagállamban anyakönyvezett névváltoztatás elismerésére kötelezi a tagállamokat. Az első anyakönyvezés elve¹⁴ szerint egy olyan tagállamban történt névváltoztatás elutasítása, amelynek állampolgárságát a felperes később szerezte meg, nem jelenti az EUMSZ 20. és 21. cikkben biztosított szabad mozgás korlátozását.

2. Értékelés

54. Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az olyan nemzeti szabályozás, amely az állam egyes állampolgárait pusztán azért hozza hátrányos helyzetbe, mert éltek a más tagállamban való szabad mozgás és tartózkodás jogával, az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdésében elismert szabad mozgáshoz való jog korlátozását jelenti.¹⁵

55. Ugyanebből az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az a tény, hogy az a személy, aki gyakorolta a más tagállamban való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát, „abban a tagállamban, amelynek állampolgárságával rendelkezik, más nevet köteles viselni, mint amelyet a születési és lakóhelye szerinti tagállamban kapott, és amelyet ott nyilvántartásba vettek, alkalmas [e] jog gyakorlásának akadályozására”¹⁶.

56. Ha ez az elv érvényesül olyan személyek esetében, akik – a Grunkin és Paul ítélet (C-353/06, EU:C:2008:559) és a Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806) alapjául szolgáló ügyekben fennálló helyzethez hasonlóan – kizárólag egy tagállam állampolgárságával rendelkeznek, még inkább érvényesül olyan személyek esetében, akik N. P. Bogendorff von Wolffersdorffhoz hasonlóan több tagállam állampolgárságával rendelkeznek.

57. Valamely személy neve ugyanis azonosságának és magánéletének alkotóeleme, amelynek védelmét az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. cikke, valamint az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény 8. cikke biztosítja.¹⁷

14 — Lásd a jelen indítvány 39. pontját.

15 — Lásd: De Cuyper ítélet (C-406/04, EU:C:2006:491, 39. pont); Nerkowska-ítélet (C-499/06, EU:C:2008:300, 32. pont); Grunkin és Paul ítélet (C-353/06, EU:C:2008:559, 21. pont); Runevič-Vardyn és Wardyn ítélet (C-391/09, EU:C:2011:291, 67. és 68. pont); Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806, 53. pont).

16 — Lásd: Grunkin és Paul ítélet (C-353/06, EU:C:2008:559, 21. és 22. pont); Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806, 54. pont).

17 — Lásd: Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806, 52. pont); Runevič-Vardyn és Wardyn ítélet (C-391/09, EU:C:2011:291, 66. pont). Valamely személy nevének az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 8. cikke általi védelmére vonatkozó ítélkezési gyakorlathoz lásd: EJE, 1994. február 22-i Burghartz kontra Svájc ítélet, A. sorozat 280. B. szám, 24. §; az 1994. november 25-i Stjerna kontra Finnország ítélet, A. sorozat 299. B. szám, 37. §.

58. Amint azt a Bíróság első alkalommal a Garcia Avello ítélet (C-148/02, EU:C:2003:539) alapján szolgáló ügyben megállapította, „a családnév eltérése komoly szakmai és magánéleti hátrányokat okozhat az érintetteknek, amelyek többek között azokból a nehézségekből fakadnak, hogy abban a tagállamban, amelynek ezek a [személyek] az állampolgárai, a másik tagállam – amelynek szintén állampolgárai – által elismert névre kiállított bizonyítványok vagy okmányok joghatásait érvényesítsék.”¹⁸

59. A Garcia Avello ítéletet (C-148/02, EU:C:2003:539) követő ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy „a mindennapi élet számos tevékenysége, mind a közélet, mind pedig a magánélet terén, megköveteli a személyazonosság igazolását”¹⁹, és hogy „a vezetéknév [...] eltérése kételyeket kelthet [...] a személynek a személyazonosságát, valamint a bemutatott okmányok eredetiségét és a bennük szereplő adatok hitelességét illetően”.²⁰

60. A Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806, 64. pont) alapján szolgáló ügyben a Bíróság megállapította, hogy „figyelembe kell venni azt a tényt, hogy a német jog szerint a »Fürstin von« kifejezés nem nemesi címnek, hanem a [...] név alkotóelemének minősül”.

61. Következésképpen ebben az ügyben a Bíróság úgy tekintette, hogy a „Fürstin von Sayn-Wittgenstein” név pusztán egy több tagból álló vezetéknév, valamint hogy „a Fürstin von Sayn-Wittgenstein név és a Sayn-Wittgenstein név nem azonos”.²¹

62. Hasonlóképpen a „Peter Mark Emanuel Graf von Wolffersdorff Freiherr von Bogendorff” név és a „Nabiel Peter Bogendorff von Wolffersdorff” név sem azonos. Ebből a szempontból az ugyanazon személyre alkalmazott két név közötti eltérésből elvben félreértések adódhatnak és hátrányok keletkezhetnek.

63. Mindazonáltal emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat megköveteli, hogy a szóban forgó nemzeti szabályozás „adminisztratív, szakmai vagy magánjellegű »jelentős hátrány« okozására [alkalmas]” legyen,²² és különösen „[valamely személy] számára [...] annak konkrét veszély[éhez vezetessen], hogy [...] személyazonosságával, valamint az által[a] bemutatott okmányok eredetiségével kapcsolatos kételyeket kell eloszlatni”.²³

64. Véleményem szerint nyilvánvaló, hogy ez a kritérium a jelen esetben ugyanazon okokból teljesül, mint amelyeket a Bíróság a Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806) 66–70. pontjában megjelölt, annál is inkább, mivel I. Sayn-Wittgensteinnel ellentétben N.P. Bogendorff von Wolffersdorff német–brit kettős állampolgársággal rendelkezik.

18 — Garcia Avello ítélet (C-148/02, EU:C:2003:539, 36. pont). Lásd még ebben az értelemben: Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806, 55. pont).

19 — Grunkin és Paul ítélet (C-353/06, EU:C:2008:559, 25. pont); Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806, 61. pont). Lásd még ebben az értelemben: Runevič-Vardyn és Wardyn ítélet (C-391/09, EU:C:2011:291, 73. pont).

20 — Grunkin és Paul ítélet (C-353/06, EU:C:2008:559, 26. és 28. pont); Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806, 55. és 69. pont).

21 — Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806, 65. pont).

22 — Runevič-Vardyn és Wardyn ítélet (C-391/09, EU:C:2011:291, 76. pont); a Garcia Avello ítéletre (C-148/02, EU:C:2003:539, 36. pont); a Grunkin és Paul ítéletre (C-353/06, EU:C:2008:559, 23–28. pont); a Sayn-Wittgenstein-ítéletre (C-208/09, EU:C:2010:806, 67., 69., 70. pont) hivatkozással.

23 — Runevič-Vardyn és Wardyn ítélet (C-391/09, EU:C:2011:291, 77. pont). Lásd még ebben az értelemben: Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806, 70. pont).

65. Ha tehát „a [...] Grunkin és Paul ügyben hozott ítélet szerinti »komoly hátrányt« jelent az, hogy a Fürstin von Sayn-Wittgenstein névnek mind a közéletben, mind pedig a magánéletben hagyott számos formális jellegű nyomát módosítania kell, tekintve, hogy hivatalos személyazonosító okmányai jelenleg más névvel jelölik”²⁴, ugyanez a helyzet N. P. Bogendorff von Wolffersdorff esetében, aki a brit nevét az Egyesült Királyságban való tartózkodása alatt mind szakmai, mind magánéleti összefüggésben használta.

66. Ily módon N. P. Bogendorff von Wolffersdorff esetében, aki két, jelentősen különböző vezetéknevre és keresztnemre kiállított útlevelel rendelkezik, „fennáll annak a veszélye, hogy el kell oszlatnia az [...] [brit és német vezetékneve és keresztnemve] közötti eltérésből eredő, hamis nyilatkozatra vonatkozó kételyeket”.²⁵ Amint azt a Bizottság megállapította, ez a veszély a másik tagállamhoz, a jelen esetben az Egyesült Királysághoz fűződő, a jövőben is fennálló lényegi kapcsolattól függetlenül fennáll.

67. N. P. Bogendorff von Wolffersdorff ugyanis a tárgyaláson több példával szolgált azon komoly hátrányokra vonatkozóan, amelyekkel Németországban a német és a brit személyazonosító okmányokban szereplő nevek közötti eltérés következtében szembesül, többek között a közúti ellenőrzések vagy magán- és üzleti célú bankszámlanyitás során. Előadta továbbá, hogy több alkalommal több órát kellett eltöltenie valamely rendőrségen, amíg a német hatóságok ellenőrizték brit útleve eredetiségét és érvényességét.

68. Ehhez hozzáteszem még az N. P. Bogendorff von Wolffersdorff és kiskorú lánya, Larissa Xenia közötti szülő-gyermek kapcsolatra vonatkozó, abból eredő kétségek veszélyét (különösen a külföldi utazások során), hogy német útleveleik jelentősen eltérő családneveket tartalmaznak.

69. Ami a Karlsruhe város központi jogi szolgálata által írásbeli észrevételeiben és a tárgyaláson kifejtett első anyakönyvezés elvét illeti, hangsúlyozni kell, hogy ezt az elvet az ítélkezési gyakorlat, és különösen a Grunkin és Paul ítélet (C-353/06, EU:C:2008:559) egyáltalán nem támasztja alá. Ha ezen ítélet szerint a német hatóságoknak el kellett ismerniük a szóban forgó gyermek Dániában szerzett, első és egyetlen családnevét, ez inkább az ügy tényállásából következett, mint egy általánosan alkalmazandó elv megállapításából.

70. Következésképpen az, hogy valamely tagállam, a jelen esetben a Németországi Szövetségi Köztársaság hatóságai megtagadják ezen állam valamely állampolgárának az azon másik tagállamban meghatározott neve valamennyi eleme elismerését, amelynek állampolgárságával ez az állampolgár szintén rendelkezik, az EUMSZ 20. és 21. cikkben valamennyi uniós polgárnak biztosított szabadságok korlátozását jelenti.

D – Az igazolásról

71. Ezt követően azt kell megvizsgálni, hogy az EUMSZ 18. cikk megsértése és az EUMSZ 21. cikk által biztosított szabad mozgás korlátozása igazolható-e.

72. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság négy olyan szempontot jelöl meg, amelyek esetlegesen igazolhatják az anyakönyvezés megtagadását, nevezetesen a névfolytonosság elvét, az egyesült királyságbeli névváltoztatás önkényes jellegét, a választott név hosszúságát, valamint a nemesi címek eltörlését.

24 — Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806, 67. pont).

25 — Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806, 68. pont).

1. A névfolytonosság elvéről

73. A kérdést előterjesztő bíróság szerint, ha a német jogban nem megengedett a vezetéknev és a keresztnév megváltoztatása, akkor ennek oka különösen abban keresendő, hogy a névnek megbízható és állandó ismertetőjegyként kell szolgálnia.

74. Mindazonáltal, amint azt a Bíróság a Grunkin és Paul ítélet (C-353/06, EU:C:2008:559) 30. és 31. pontjában megállapította, „[b]ármennyire [jogos legyen] is a személy nevének az állampolgársághoz kapcsolódó meghatározására felhozott [bizonyosság és folyamatosság elve] mint [olyan], [egyiknek] sem tulajdonítható olyan jelentőség, hogy [...] igazolj[a] azt, hogy valamely tagállam illetékes hatóságai megtagadják [valamely személy] nevének elismerését, amelyet egy másik tagállamban [...] már meghatároztak és anyakönyveztek”.

75. Ugyanis, amennyiben az állampolgársághoz való kapcsolás célja annak biztosítása, hogy valamely személy neve akként kerüljön meghatározásra, hogy a folyamatosság és a stabilitás adott legyen, meg kell állapítani, hogy – amint azt a Bíróság ezen ítélet 32. pontjában rögzítette – „az ilyen kapcsolás az elérni szándékozottal ellentétes eredményhez vezet”, mivel valahányszor N.P. Bogendorff von Wolffersdorff átlépi az Egyesült Királyság és Németország határát, más nevet fog viselni, nem is szólva arról az esetről, ha egy másik tagállamban telepedne le, amikor is szabadon választhatná az egyik vagy másik nevet.

2. A névváltoztatás önkéntes jellegéről

76. A kérdést előterjesztő bíróság szerint az N.P. Bogendorff von Wolffersdorff brit és német útlevél között fennálló néveltérés nem a születésének vagy örökbefogadásának, illetve jogállása egyéb változásának körülményére vezethető vissza. Épp ellenkezőleg, azt N.P. Bogendorff von Wolffersdorff tudatosan idézte elő anélkül, hogy az eljárásban megjelölte volna a névválasztását érthetőként vagy egyenesen szükségesként feltüntető okokat. A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy N. Bogendorff von Wolffersdorff Egyesült Királyságban történő névváltoztatásra vonatkozó döntése kizárólag személyes igényeire vezethető vissza, és felteszi a kérdést, hogy N.P. Bogendorff von Wolffersdorff ezen döntése méltó-e védelemre.

77. A tárgyaláson Karlsruhe város központi jogi szolgálata hangsúlyozta, hogy a német jog nem tartalmazza a szabad névválasztás lehetőségét, amellyel N.P. Bogendorff von Wolffersdorff az Egyesült Királyságban élt, és hogy Karlsruhe városa azt akkor is ellenezné, ha az brit név nem tartalmazna semmilyen nemesi címet.²⁶ A tárgyaláson Karlsruhe város központi jogi szolgálata előadta továbbá, hogy a névváltoztatás önkéntes jellege ellentétes a német közrenddel, mivel a német jog nem engedélyezi az ilyen típusú változtatást.

78. Nem osztom ezt az álláspontot, mivel az a valamely másik tagállamban jogszerűen viselt név teljes és szinte automatikus el nem ismeréséhez vezet.

79. Amint azt a Bizottság előadja, valamely jogalany még a neve és keresztnévei önkéntes, a jelen esetben egy „Deed Poll”-nak nevezett nyilatkozattal²⁷ történő megváltoztatása esetén is méltó a védelemre.

26 — Karlsruhe város központi jogi szolgálatának képviselője által használt megfogalmazással élve, „még ha a jelen esetben a családnevet Ramirezről Schroederre változtatták volna, akkor is pontosan ugyanezeket az érveket adnánk elő”.

27 — Lásd a jelen indítvány 14. pontját.

80. Először is, amint azt a Bíróság a Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806) 52. pontjában már megállapította, „valamely személy neve azonosságának és magánéletének alkotóeleme, amelynek védelmét az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. cikke, valamint az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 8. cikke biztosítja”.

81. Ennek kapcsán az Emberi Jogok Európai Bírósága megállapította, hogy „[m]íg a Bíróság [...] elismeri, hogy létezhetnek olyan valós indokok, amelyek arra indíthatnak egy egyént, hogy nevét meg kívánja változtatni, a Bíróság elfogadja, hogy az ilyen lehetőség jogi korlátozásai a közérdek alapján igazolhatóak lehetnek; például a pontos népszerűségi nyilvántartás biztosítása vagy a személyazonosítási eszközök védelme és egy adott név viselőinek valamely családdal való kapcsolata érdekében”.²⁸

82. Következésképpen a Karlsruhe város központi jogi szolgálata által előadottakkal ellentétben a névváltoztatás önkéntes jellege nem igazolhatja az EUMSZ 18. és 21. cikk korlátozását, mivel önmagában nem sérti a közérdeket.

83. Másodszor, az egyének méltók a védelemre, bármilyen okból kérték is nevük megváltoztatását, mivel a különböző tagállamokban eltérő nevek viseléséből eredő szakmai és magánéleti hátrányok, például azok a nehézségek, hogy abban a tagállamban, amelynek állampolgárságával rendelkeznek, a másik tagállam – amelynek szintén állampolgárai – által elismert névre kiállított okmányok vagy dokumentumok joghatásai nem érvényesülnek,²⁹ attól függetlenül fennállnak, hogy a nevet milyen módon szereztek.

84. Harmadszor, nem tartozhat a német hatóságok hatáskörébe, hogy kizárólag a névváltoztatás önkényes vagy önkéntes jellege alapján megtagadják valamely német állampolgár által egy másik tagállamban jogszerűen szerzett név elismerését. A joggal való visszaélés tilalma megfelelő módon lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy küzdjenek a német kormány által írásbeli észrevételeiben „névturizmusnak” nevezett jelenség ellen.

85. Ugyanis, amint azt a Bíróság a Centros-ítélet (C-212/97, EU:C:1999:126) 24. pontjában megállapította, „a tagállamnak jogában áll olyan intézkedéseket hozni, amelyek célja annak megakadályozása, hogy állampolgárai a Szerződésben biztosított könnyítésekkel visszaélve megpróbálják a nemzeti jogszabályok alkalmazása alól kivonni magukat, és hogy a jogalanyok [az uniós] jogi rendelkezésekből csalárd módon vagy visszaélésszerűen előnyt szerezzenek”.

86. Ez azt jelenti, hogy hacsak nem tudják a német hatóságok bizonyítani, hogy N. P. Bogendorff von Wolffersdorff kizárólag azzal a szándékkal költözött az Egyesült Királyságba és tartózkodott ott több éven keresztül, hogy az EGBGB 48. §-a alkalmazási feltételeinek teljesítése érdekében mesterségesen megteremtse a keresztnévi és a vezetéknevi megváltoztatásához szükséges körülményeket, N. P. Bogendorff von Wolffersdorff brit neve elismerésének megtagadása nem igazolható azzal a puszta ténnyel, hogy a változtatásra a név viselőjének kezdeményezésére került sor.

87. A Bizottsághoz hasonlóan úgy gondolom továbbá, hogy a jelen esetben nincs szó visszaélésről, mivel az előzetes döntéshozatal iránti kérelem olvasata alapján megállapítom, hogy a kérdést előterjesztő bíróság inkább úgy tekinti, hogy a 2001 és 2005 közötti időszakban N. P. Bogendorff von Wolffersdorff életvitelének központja valóban Londonban volt. Az Egyesült Királysághoz – amelynek állampolgárságával rendelkezik – fűződő kapcsolata tehát nem fiktív és nem is visszaélésszerű.

28 — 1994. november 25-i Stjerna kontra Finnország ítélet, A. sorozat 299 B. szám, 39. §.

29 — Lásd: Garcia Avello ítélet (C-148/02, EU:C:2003:539, 36. pont); Grunkin és Paul ítélet (C-353/06, EU:C:2008:559, 22. és 23. pont).

88. Ami Karlsruhe város központi jogi szolgálatának azon érvét illeti, amely szerint a változtatás önkéntes jellege ellentétes a német közrenddel, hangsúlyozni kell, hogy noha a Bíróság megállapította, hogy a közrend igazolhatja az EUMSZ 20. és 21. cikk korlátozását,³⁰ ez a fogalom nem foglalja magában a belső jog minden kötelező szabályát, amelytől a magánszemélyek nem térhetnek el. Éppen ellenkezőleg, amint azt a Bíróság a Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806) 86. pontjában megállapította, „a közrend kizárólag egy alapvető társadalmi érdeket érintő, valós és megfelelően komoly fenyegetés esetében hívható fel”.

89. Számomra nyilvánvalónak tűnik, hogy jöllehet a német jog nem engedélyezi a szabad névváltoztatást, ez a szabály nem éri el a Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806) értelmében vett közrend magasabb küszöbét.

3. A név hosszúságáról

90. A kérdést előterjesztő bíróság szerint a német jogrend célja továbbá a túlságosan hosszú vagy bonyolult családnevek elkerülése. E tekintetben megjegyzi, hogy az alapeljárás felperese által választott név, vagyis a „Peter Mark Emanuel Graf von Wolffersdorff Freiherr von Bogendorff” Németország esetében rendkívül hosszú.

91. Az ilyen jellegű megfontolásokat szintén nem lehet elfogadni. Amint azt a Bíróság a Grunkin és Paul ítélet (C-353/06, EU:C:2008:559) 36. pontjában megállapította, „[a] közigazgatás megkönnyítésére irányuló ilyen megfontolások [...] nem elegendők [...] a szabad mozgás akadályának igazolásához”. Ezt tehát a jelen esetben el kell utasítani.

4. A nemesi címek eltörléséről

92. Karlsruhe város központi jogi szolgálata és a német kormány a Sayn-Wittgenstein-ítéletre (C-208/09, EU:C:2010:806) hivatkozva úgy véli, hogy az egykori „Graf” (gróf) és „Freiherr” (báró) nemesi címek családnévhez való illesztése sértheti a német közrendet, mivel elfogadhatatlan ellentétben áll a német polgárok törvény előtti egyenlőségének elvével és a nemesi rangok eltörlésére vonatkozó, a Grundgesetz 123. §-ával összefüggésben értelmezett Weimari Alkotmány 109. §-ának harmadik bekezdésében megnyilvánuló alkotmányjogi döntéssel.

93. Először is meg kell jegyezni, hogy mivel N. P. Bogendorff von Wolffersdorff nem csupán családneve módosítását, hanem keresztnéve „Nabiel Peter”-ről „Peter Mark Emanuel”-re történő változtatását is kéri, a nemesi címek elutasításán alapuló esetleges igazolás tehát mindenképpen csak a családnév módosítását érintené.

94. Rögzíteni kell továbbá, hogy az N. P. Bogendorff von Wolffersdorff brit családnévében szereplő „Graf” és „Freiherr” szavak sem az angol, sem a német jogban nem jelentenek nemesi címet. Pontosabban, ami az angol jogot illeti, nem az Egyesült Királyság uralkodója által adományozott nemesi címekről van szó. Ami a német jogot illeti, szintén nem nemesi címekről van szó, mivel – amint azt a Weimari Alkotmány 109. §-ának harmadik bekezdése rögzíti – a nemesi címek eltörlése kerülték.

95. Mindazonáltal, mivel a „Graf” és „Freiherr” szavak jelentése a német nyelvben „gróf”, illetve „báró”, a német kormánynak a nemesi címek eltörlésére alapított érve úgy értendő, hogy az a nemesi származás e szavak által keltett látszatára vonatkozik.

30 — Lásd Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806, 85. és 86. pont). Lásd a jelen indítvány 96. és 97. pontját.

96. E tekintetben a Bíróság a Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806) 85. pontjában megállapította, hogy „[a] közrenddel kapcsolatos objektív megfontolások alkalmasak annak igazolására, hogy valamely tagállamban megtagadják e tagállam állampolgára azon vezetéknevének elismerését, amelyet az egy másik tagállamban szerzett”.³¹

97. Ezen ítélet 86. pontjában a Bíróság emlékeztetett arra, hogy „a közrend fogalmát mint valamely alapvető szabadságtól való eltérés igazolását szigorúan kell értelmezni, oly módon, hogy annak tartalmát az egyes tagállamok ne határozhatják meg egyoldalúan az európai uniós intézmények ellenőrzése nélkül [...]. Ebből következően *a közrend kizárólag egy alapvető társadalmi érdeket érintő, valós és megfelelően komoly fenyegetés esetében hívható fel* [...]”³².

98. Mivel a nemesség eltörlése a valamennyi német polgár jogegyenlősége – a Weimari Alkotmány 109. §-a harmadik bekezdésével bevezetett – általánosabb elvének végrehajtása, és mivel a Bíróság már megerősítette, hogy „[a]z uniós jogrend tagadhatatlanul az egyenlőség elve mint általános jogelv tiszteletben tartásának biztosítására törekszik[,] [és e]zt az elvet az Alapjogi Charta 20. cikke is szentesíti”³³, lehetne azzal érvelni, hogy egy másik tagállamban szerzett és egykori nemesi címetek jelölő szavakat tartalmazó név valamely köztársasági államformájú országban történő anyakönyvezése sérti ezen ország közrendjét.

99. Mindazonáltal, amint azt a Gazprom-ügyre vonatkozó indítványom (C-536/13, EU:C:2014:2414) 177. pontjában már kifejtettem, a közrend fogalma „az elismerő és végrehajtó állam jogrendjében jelenlévő [olyan] szabályok[ra] és értékek[re vonatkozik, amelyek] *nem marad[hatnak] figyelmen kívül*, mivel egy ilyen figyelmen kívül hagyás elfogadhatatlan lenne egy szabad és demokratikus jogállam szempontjából”.

100. Ez azt jelenti, hogy ahhoz, hogy valamely norma közrendi jellegűnek minősüljön, az szükséges, hogy az érintett jogrendben *olyan alapvető jelentőségű* kötelező szabályról legyen szó, amelytől a szóban forgó ügygel összefüggésben *egyáltalán* nem lehet eltérni.

101. Márpedig, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, a Sayn-Wittgenstein-ítéletben (C-208/09, EU:C:2010:806) szóban forgó osztrák jogrendtől eltérően a német jogrend, és különösen a Weimari Alkotmány 109. §-ának harmadik bekezdése nem tiltja szigorúan a nemesi címek továbbviselését.

102. Éppen ellenkezőleg, noha a Weimari Alkotmány említett rendelkezése előírja, hogy „[a] születésen vagy jogálláson alapuló közjogi kiváltságokat és hátrányokat el kell törölni”, ehhez hozzáteszi, hogy „[a] nemesi címek csak a családnév részeként érvényesek”. A németországi gyakorlat szerint a nemesi címek csak akkor megengedettek, ha azokat a keresztnév mögé helyezik.³⁴

103. Ilyen körülmények között nem látom, hogy sérthetné N. P. Bogendorff von Wolffersdorff brit neve, vagyis a „Peter Mark Emanuel Graf von Wolffersdorff Freiherr von Bogendorff” név a német közrendet, és azt sem, hogyan lehetne a közrendet érintő valós és megfelelően komoly fenyegetésről beszélni, mivel a nemesi címek eltörlésük ellenére a Weimari Alkotmány 109. §-ának harmadik bekezdésében és az ítélkezési gyakorlatban meghatározott korlátozó feltételek mellett családnévként fennmaradhatnak.

31 — Lásd még ebben az értelemben: Grunkin és Paul ítélet (C-353/06, EU:C:2008:559, 29. pont).

32 — Kiemelés tőlem. Lásd még ebben az értelemben: Église de scientologie ítélet (C-54/99, EU:C:2000:124, 17. pont); Omega-ítélet (C-36/02, EU:C:2004:614, 30. pont).

33 — Sayn-Wittgenstein-ítélet (C-208/09, EU:C:2010:806, 89. pont).

34 — Lásd: az Oberlandesgericht Dresden (drezdai tartományi legfelsőbb bíróság, Németország) által 2011. július 6-án hozott, a jelen indítvány 18. pontjában idézett végzése.

104. A nemesi címek vagy önmagukban véve ellentétesek a közrenddel, és viselésük – mint Ausztriában – tiltott, mégpedig minden német polgár számára, vagy azzal nem ellentétesek, és azokat családnévként, a keresztnév után helyezve – és nem elé, ahogy azokat 1918-ig használták – minden német polgár használhatja.

105. Ezt az álláspontot képviselte az Oberlandesgericht Dresden (drezdai tartományi legfelsőbb bíróság) is, amely 2011. július 6-i végzésével kötelezte a chemnitzi városi hatóságokat arra, hogy N. P. Bogendorff von Wolffersdorff lányát brit nevén, vagyis a „Larissa Xenia *Gräfin* von Wolffersdorff *Freiin* von Bogendorff” néven anyakönyvezzék.³⁵ Ha ez a gyermek vonatkozásában nem ellentétes a közrenddel, nem látom, hogy apja vonatkozásában hogyan lehetne az.

106. Úgy vélem, hogy álláspontomat alátámasztják a német kormány által a tárgyaláson a kérdéseimre adott homályos válaszok, amely kérdések elméleti példák segítségével annak megállapítására irányultak, hogy ellentétes lenne-e a német közrenddel egy olyan külföldi név, amely valódi külföldi nemesi címeket, vagy olyan szavakat tartalmaz, amelyek a német nyelvben nemesi címet jelentenek, azonban az idegen nyelven nincs ilyen hatásuk. A német kormány nem adott pontos válaszokat, hanem azt hangsúlyozta, hogy a válasz az egyes konkrét esetektől függ. Márpedig, ha a nemesi címek használatának tilalma valóban a német közrend körébe tartozna, a válasznak egyszerűnek és valamennyi elméleti esetben azonosnak kellett volna lennie.

107. Ráadásul a német kormány érvelése ahhoz vezet, hogy a nemesi címek használatát a fenti körülmények között kizárólag a Német Birodalom idején, 1918 előtt adományozott valódi címekre korlátozza, mégpedig az egyének által kitalált hamis címek elleni küzdelem érdekében. Noha a közérdeket érintő valós és megfelelően komoly fenyegetés nehezen bizonyítható, és a német kormány szerint az ezen „hamis címet” tartalmazó nevet a következő nemzedékek jogszerűen viselhetik, a valódi nemesi címek védelmén alapuló érv ellentmondásos lenne a demokrácia és az egyenlőség értékeire tekintettel, amelyek a Weimari Alkotmányt, és különösen annak 109. §-át ihlették, és amelyek célja a német kormány szerint a „köztársasági jogrend” védelme³⁶.

108. Ebben az összefüggésben véleményem szerint a nemesi címek eltörlésére alapított igazolást el kell utasítani.

VI – Véggövetkeztetések

109. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy az Amtsgericht Karlsruhe (karlsruhei helyi bíróság) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést a következőképpen válaszolja meg:

„Az EUMSZ 18., az EUMSZ 20. és az EUMSZ 21. cikket úgy kell értelmezni, hogy valamely tagállam hatóságai kötelesek elismerni ezen állam állampolgárának névváltoztatását, ha ezen állampolgár egyidejűleg valamely másik tagállam állampolgára is, és az utóbbi tagállamban névváltoztatás miatt szabadon választott és több nemesi címet tartalmazó nevet szerzett, amennyiben az első tagállam nemzeti joga a nemesi címek eltörlése ellenére megengedi azoknak a családnév részeként történő használatát.”

35 — Lásd a jelen indítvány 18. pontját. Kiemelés tőlem.

36 — A német kormány által a tárgyaláson használt kifejezés.